

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2020-05-20

Dnr V 2020/440

Finansdepartementet

Rektor

Yttrande över huvudbetänkandet Långtidsutredningen 2019

(Ert dnr Fi2020/00727/E4)

Lunds universitet har anmodats att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Lunds universitet avger härmed följande synpunkter.

Betänkandet innehåller en rad relevanta och intressanta analyser. Bland dessa kan särskilt framhållas att ökade kapitalinkomster är en viktig förklaring till ökade inkomstskillnader i Sverige och att ökad sysselsättningsgrad i kombination med ökad arbetstid för låginkomsttagare har bidragit till att hålla ihop inkomstfördelningen.

Det är också berömvärt att betänkandet gör ett försök att kvantitativt studera jämlikhet i möjligheter utöver jämlikhet i penningutfall. Det görs bland annat genom att undersöka intergenerationella korrelationer, som för kohorterna födda på 1970-talet uppvisade en svagt fallande trend för män och var oförändrade för kvinnor. Även skolans kompensatoriska uppdrag undersöks och det konstateras att den svaga ökningen av familjebakgrundens betydelse för skolbetygen i årskurs 9 som noteras förklaras helt av en ökad andel utrikes födda elever.

Inför kommande utredningar vill Lunds universitet framhålla behovet av ett dynamiskt individperspektiv som kan göra analysen mer mångsidig och relevant för åtgärdsutformning och politisk diskussion.

Behovet av ett dynamiskt individperspektiv kan illustreras av figur 2.2 i betänkandet som visar real inkomst i olika segment (deciler) av inkomstutvecklingen. Av figuren framgår att köpkraften ökat markant sedan 1995 i alla inkomstsegment, men också att ökningen varit (med marginal) störst bland de högsta inkomsterna.

Av denna typ av diagram framgår däremot inte hur individer över den studerade tidsperioden rör sig mellan olika inkomstsegment. För att kunna värdera utvecklingen är det värdefullt att veta exempelvis hur länge individer befinner sig i olika segment. Detta gäller särskilt den högsta och lägsta decilgruppen.

För att bedöma hur problematiskt det är att toppinkomsterna ökar, är det värdefullt att veta hur många av toppinkomsttagarna ett givet år som varit toppinkomsttagare under lång tid. En sådan analys gjordes i den fördelningspolitiska redogörelsen till statsbudgeten 2017, och perspektivet kan med fördel införlivas i långtidsutredningen.

På motsvarande sätt är det värdefullt att veta hur många i den lägsta decilen som lämnar denna och rör sig uppåt i inkomstfördelningen inom en given tidsperiod. Sådan statistik gör det möjligt att skilja på långvarig och temporär fattigdom.

I sammanhanget är det värt att nämna att statistik kring långvarig fattigdom tidigare togs fram och publicerades av Socialstyrelsen i publikationen "Social rapport", senast utgiven 2010. I samband med att ansvaret flyttade över till Folkhälsomyndigheten upphörde emellertid rapporten och rapporteringen om långvarig fattigdom, vilket är beklagligt och något som långtidsutredningarna skulle kunna rätta till.

Beslut

Beslut om att avge detta yttrande har fattats av undertecknad rektor i närvaro av förvaltningschef Susanne Kristensson efter hörande av Lunds universitets studentkårer och efter föredragning av universitetslektor Andreas Bergh, Ekonomihögskolan.

Torbjörn von Schantz